WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЛЮТОГО 1951. No. 48. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 28, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАБОРОНА БУТИ ТРИЧІ ПРЕЗИДЕНТОМ

Вашингтон, 26 лютого. — Сьогодні додано поправку до Конституції, щоб заборонити кожному президентові Злучених Держав бути вибраним більше ніж двічі на це становище або бути вибраним другий раз, якщо він прийшов на місце свого попередника два роки перед закінченням його реченця. Ця поправка не матиме обов'язуючої сили для президента Трумана. Поправка до Конституції була започаткована в 80 Конґресі і в законопроєкті виразно зазначено, що вона не обов'язує тодішнього президента, яким був Труман.

На підставі Конституції, якщо в Конґресі перейде резолюція з домаганням поправки до Конституції і якщо така резолюція дістане одобрення 36 стейтами, тобто двома третинами усіх стейтів, тоді вона стає законом, обов'язуючим так, як сама Конституція.

Стейт Невада був саме тридцятшостим стейтом, який ухвалив конґресову резолюцію 26 лютого і тому поправка стала автоматично двадцятдругим додатком до Конституції Злучених Держав. Американські президенти здавна були вибирані найвище два рази на своє становище, за виїмком Франкліна Делано Рузвелта, який був вибраний чотири рази.

СЕН. ТОБІ ЗА СКАСУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ КОРПОРАЦІЇ

Вашинґтон. — Сен. Чарлс Тобі вийшов з домаганням, щоб скасувати теперішню установу з назвою „Ріконстрокшен Файненс Корпорейшен", називаючи її „політичним торговельним бюром". Це домагання умотивував сенатор найновішими відкриттями підчас слідства над господаркою в цій корпорації. Сен. Тобі називає ці відкриття „брудною історією політичних інтриг", згадуючи при цьому приклади протекціонізму в недавній минувшині при ухвалюванні позичок з цієї корпорації. Тобі висловив свої завваги на переслуханні в підкомісії, якої головою є сен. Вилйем Фулбрайт, а яка переводить слідство над господаркою в цій установі.

ПІВТОРА БІЛЬЙОНА ВТРАТИ НА ПОДАТКАХ

Вашинґтон. — Внаслідок помилкового обчислювання податків у податкових виказах з попередніх років федеральний скарб тратив півтора більйона долярів. Після перегляду урядовці призбирали $1,800,000, одначе це не зарадило повнотою. Експерти кажуть, що який більйон долярів ще таки остався не заплачений.

М'ЯСА ПОВНО, ЦІНИ НА НЬОГО РОСТУТЬ

Шікаґо. — Припаси м'яса ростуть постійно тому, що публіка відмовляється його купувати з причини високих цін, які одобрив федеральний уряд. Зменшення торгу на м'ясо в Шікаґо, Филаделфії й Ню Йорку приневолило торгівців заховати припаси в холодільнях. Це спонукало гуртівників знизити до деякої міри ціну, одначе в дрібнім продажу ціни не змінилися.

ПОМЕР „ОВОЧЕВИЙ КОРОЛЬ", ЙОСИП ДІ ДЖОРДЖІО

Ді Джорджіо, у Каліфорнії. — Голова Рільничої імперії свого імени, Джозеф Ді Джорджіо, помер від розриву серця в 76 році життя. Він приїхав до Злучених Держав з Сицилії перед 62 роками і став одним з провідних власників овочевого господарства у світі. В останніх роках він поширив своє господарство теж на плекання городини. Це господарство займає простору 20,000 акрів, в більшій частині у Каліфорнії, а решту на Флориді. Він почав бизнес від продавання овочів у місті Балтимор, у стейті Мериленд, заробляючи тижнево $8.00. За двадцять років він уже був знаний як „овочевий король Америки".

ТРУМАН ЗА ДАЛЬШЕ ОБМЕЖЕННЯ БАНКОВИХ КРЕДИТІВ

Вашинґтон. — Президент Труман дав доручення високим урядовцям зробити спробу припинити непорозуміння між департаментом скарбу й федеральною радою резерви над урядовою політикою в кредитових справах і найти спосіб наложити дальші обмеження для припинення інфляції. Заки ця студія буде покінчена президент дораджує не змінятн відсотків на цінних урядових паперах, які виносять тепер два з половиною відсотки. Труманзапросив до себе чотирьох найвищих відповідальних урядовців і відчитав їм записку, щоб тримати на одній висоті ціну федеральних паперів і покласти нові обмеження на приватні позички не тільки в банках, але й в інших фінансових установах усіх родів.

УХВАЛЕНО ДВА БІЛІОНИ НА ЗМОДЕРНІЗУВАННЯ ФЛЬОТИ В АТОМОВОМУ ВІЦІ

Вашинґтон. — Сенат одноголосно ухвалив $2,358,092,000 на програму модернізації воєнної фльоти в теперішньому атомовому віці, а водночас окремо оприлюднив, що в п'ятницю буде віддана до вжитку фльоти нова підводна лодка К-1, побудована в корабельних варстатах Електрик Бовт Компані в стейті Конетикат. Законопроєкт ухвалено голосуванням на око. Він уже давніше перейшов палату репрезентів і тому тепер іде просто до Білого Дому до підпису президента. Бил ередбачує між ін. побудову нового літаконосця містоти 57,000 тон для перевозу атомових бомбардувальників. Фльота може теж закупити 140 нових кораблів загальної містоти 500,000 тон і перебудувати 292 інших кораблів, які разом дають мільйон тон містоти. У програмі перебудови сказано, що головну вагу треба класти на боротьбу проти підводних човнів. Підводний човен К-1 це перший новий човен для поборювання й нищення ворожих підводних лодок. Він є менший об'ємом ніж дотеперішні й тому звинніший в рухах.

В АМЕРИЦІ

● **Утік з тюрми Сінґ-Сінґ,** у стейті Ню Йорк, в'язень-повірник, Джордж Генрі Брукс, забравши два револьвери з мешкання тюремного завідателя. Його арештувала поліція впродовж п'ять годин, як тільки приїхав до свого дому в Асторії під Ню Йорком.

● **Четверта Протикомуністична Конвенція,** скликана професійними організаторами під проводом „білого" росіянина Юрія Джямґарова в Карнеґі Голлі у Ню Йорку, в неділю, дала притоку визначним запрошеним промовцям відмовитися від участи саме з причини її „професійного" характеру. Поліція перешукала залю наперед за бомбою, якою погрожували мабуть противники.

● **Вшанували 70-річчя рабіна Йони Б. Вайза,** з Центральної Синаґоґи в Ню Йорку, представники різних релігійних груп. Він є сином Ізаака Майера Вайза, основника Американського Реформованого Жидівства. Йона започаткував жидівські радіо-програми в Америці.

ВАЖКІ БРИТАНСЬКІ ТАНКИ ТИПУ „ЧЕРЧИЛ", поруч американських, засипають артилерійським вогнем комуністичні позиції на північному березі ріки Ган біля Сеул в Кореї.

БРЕДЛІ ОБЧИСЛЯЄ СИЛУ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ В КОРЕЇ НА 250,000

Вашингтон, 26 лютого. — Голова об'єднаних генеральних штабів, ген. Омар Н. Бредлі, запевнив комісію збройних сил палати репрезентантів, що департамент оборони не має наміру покликати дальше Краєву Ґвардію до активної служби. Він складав зізнання в комісії як знавець в справах військової служби і заявився за поклпкування до війська молоді у віці вісімнадцять з половиною років. Сенат ухвалив покликувати молодь від покінченого вісімнадцятого року життя. Коли зійшла мова на розташування американської армії в Кореї, він виявив, що там тепер находиться коло 250,000 вояків. Для Японії — каже Бредлі — потрібно окремо дві дивізії, а для Европи три або чотири дивізії. Об'єднані ген. штаби плянують побір 3,500,000 вояків до всіх трьох ділянок збройних сил. З них армія потребуватиме коло 1,400,000, повітряні сили коло одного мільйона і тільки саме воєнна фльота.

Сен. Роберт А. Тефт, який явився як свідок в комісії закордонних справ, ще раз повторив своє домагання, щоб Америка постачила тільки 10 відсотків свого війська для Европи, якщо европейські країни виставлять, дадуть решту, тобто 90 відсотків. Він ще раз повторив своє твердження, що през. Труман не має права призначувати американської армії для міжнародної армії, якої комендантом є ген. Двайт Д. Айзенгавер.

ДОЛЛЕС МАЄ ПРИЄДНАТИ СОЮЗНИКІВ ДЛЯ ЯПОНСЬКОГО МИРУ

Вашинґтон. — Високі урядовці прийняли з вдовіллям звіт Джана Фостера Доллеса з його місії для заключення окремого миру з Японією і доручили йому робити старання для приєднання аліянтів до умов, на які згодилася Японія. Доллес повернувся щойно з місії до Японії, після якої він відвідав Австралію, Нову Зеляндію і Филипини. Його звіт обіймає чотири точки: між якими є застережене американцям право втримувати морські й сухопутні бази для оборони Японії.

ГОЛОД І ЗЛИДНІ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

Відень, 27 лютого. — Всі офіціяльні і приватні вістки з-поза залізної заслони вказують, що не тільки в самому Совєтському Союзі, але й в тих країнах, що колись належали до найзаможніших та де нарід жив в достатках, тепер з кожним днем збільшується голод і нужда. В останніх днях повідомлено про введення пайкування хліба та деяких харчів в Чехословаччині. Генеральний секретар комуністичної партії в Мадярщині, Ракоші, минулого тижня вилаяв на партійному конґресі „буржуазних націоналістів" та всіх „саботажників і ворогів народу", що через них не можна було виконати п'ятирічного пляну в сільському господарстві. Про велику недостачу ярин і молока та інших продуктів повідомляється з Румунії і Болгарії. В закордонних колах вияснюються це не тільки поганою господаркою большевиків, але теж пляновим грабунком населення для зломання його спротиву з одного боку і для магазинування харчів у воєнній підготовці з другого.

КЛЕМЕНТІС ЗААРЕШТОВАНИЙ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага, 27. лютого. — Колишній комуно-чеський міністер закордонних справ, д-р Владімір Клементіс, про якого досі була вістка, що він втік з країни і має перебувати в Югославії, був на ділі заарештований комуно-чеськими властями під закидом зради і шпигунства — повідомлено тут сьогодні офіціяльно. Клементіс та чотирьох інших колишніх комуністичних лідерів були рівночасно скреслені з листи членів комуністичної партії. — Згідно з повідомленням агентства Ройтера, під час останньої чистки, що тривала около шість місяців, з чехословацької комуністичної партії викинено всіх разом 170,000 членів і кандидатів. Д-р Клементіс, що був іменований міністром закордонних справ після трагічної смерти Яна Масарика та усунений з того посту в березні минулого року, зарахований тепер „самим" комуністичним президентом Готвальдом до „шпигунів і зрадників республіки", які вели широку змову для повалення теперішнього комуністичного уряду та „запродання" Чехословаччини Заходові. Між іншими, з комуністичної партії викинено теж таких загально відомих чехословацьких комуністичних лідерів, як Отто Слінґ і мадам Свермова, жінка комуністичного воєнного героя Івана Свермова, що була теж членом чеського Політбюра. Вістка про здогадну втечу Клементіса закордон розійшлася після того, як західні амбасади дістали від людини, що називала себе поліцаєм, анонімовий телефон, що поліція шукає за Клементісом.

ЧИСТКА В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ ТЕЖ В ЗАХІДН. НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, 27. лютого. — В комуністичній диктатурі кожний неуспіх відзначується масовими „чистками" другорядних комуністичних головачів, вважаючи непомильними головних та скидуючи їх вину на інших. Тому, що комуністичні партії в европейських країнах тепер мають тільки неуспіхи, там відбувається перманентна чистка, що в останньому охопила теж Західну Німеччину. Центральний комітет тої партії „зняв" там з головства трьох краєвих комуністичних лідерів, іменно предсідників компартії в Баварії, Гессен і Вюртемберґ-Баден, призначуючи на їх місце інших, переважно молодих комуністів. — Вичищених покарано, правдоподібно, за неуспіхи в останніх виборах та за недостачу відповідної „інтензивности" в підривному „мировому наступі".

НАЯВНА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЮГОСЛАВІЇ

Беоґрад, 27 лютого. — Вчора тут почалася сесія комуністичного парляменту, на порядку нарад якого є справа нового карного кодексу. Закордонні спостерігачі стверджують, що вже в першому дні наради набрали справжнього демократичного характеру, як поодинокі депутати почали ставити представникам уряду запити, які важко було б собі подумати в обставинах „народної демократії" на московський лад. Посли інтересувалися головно заходами уряду для дальшого наладнання югославських стосунків зі західними країнами, прогресом власної оборонної підготовки та виглядами на вдержання миру. Урядові представники самі остерігали послів, щоб вони не вважали всіх теперішніх заходів уряду за ідеальні та закликали головно до „скинення совєтських окулярів" в поглядах і оцінці поодиноких питань.

● **Іранські власті відкрили** великі таємні склади зброї совєтського виробу. У зв'язку з цим виарештовано комуністичних лідерів. Тільки недавно іранський уряд підписав зі Совєтами торговельний договір.

1200.00 ДОЛ. НА НАРОДНІ ЦІЛІ З ГРОМАДИ В ЕЛИЗАБЕТ

Елизабет, Н. Дж. — Ця невеличка українська громада, що завжди була прикладом єдности і жертвенности на народні цілі, досягнула нового рекорду, зложивши за останнього пів року 1,200 дол. на народні цілі. Централний Комітет Українських Національних Організацій міста Елизабет щойно переслав до Українського Конґресового Комітету чергову збірку в сумі дол. 700 в тому з коляди дол. 557 і дол. 143 з національних датків. — Попередньо з Листопадового Свята переслано дол. 500.

● **Мадярська комуністична** партія тепер нараховує 880,000 членів і кандидатів, що є на багато менше, ніж в 1949 році.

ДИВІЗІЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ЗНОВУ В АКЦІЇ В КОРЕЇ

ГОЛОВНІ АРМІЇ ВОРОГА У ВІДСТУПІ ДЛЯ ПЕРЕГРУПОВАННЯ. — СПРОТИВ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

Токіо, 27. лютого. — Американська Дивізія Морської Піхоти, що вславилася в боях в Кореї впродовж минулого року, вчора знову вступила в дію, прилучуючись до „вбивчого наступу", що його ведуть тепер аліянтські війська проти переважаючих сил комуно-китайських та північно-корейських аґресорів. Речник Восьмої Армії ствердив, що в Кореї тепер бореться вісім американських дивізій: Перша Кавалерійська, Друга, Третя, Сьома, 24-та і 25-та та Дивізія Морської Піхоти, що бореться на центральному фронті біля Гаенґсонґ в долині Вонджу. В повідомленнях з фронту подається, що аліянтські війська продовжували вчора свій наступ, все ще призначений на вбивство якнайбільшої кількости ворога якнайменшим коштом. На поодиноких секторах фронту, головно на східному крилі центрального, аліянтські сили посунулись вчора дальших чотири милі вперед, натрапляючи на щораз сильніший спротив окопаних та піддержуваних артилерією і танками ворожих задніх сторожів, що мають за завдання здержувати аліянтський похід, тоді як головні ворожі сили відступають для перегрупування в запіллі, правдоподібно для нового власного наступу. Минулої неділі ворог знову втратив 1,861 вояків тільки в сухопутніх боях. В повідомленні з головної квартири ген. Мек Артура говориться про „обмежені успіхи" теж південно-корейських військ на східному секторі фронту здовж побережжя, не подаючи подробиць. Аліянтські воєнні кораблі здовж цього побережжя продовжували свою „нищівну акцію" — стверджується в комунікаті. В бомбардуванні ворожих об'єктів на західному побережжі бере участь великий крейсер Ст. Пол та літаки з авіоматки Батаан, скеровуючи свої гармати і бомби головно на укріплені ворожі артилерійські позиції навколо Сеул, де тепер мали б, здовж північного берега ріки Гаан, концентруватися головні ворожі сили. Повітряна розвідка стверджує підтягування ворогом на фронт найбільшої досі кількости совєтських танків.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ ВОРОЖИХ ВІЙСЬК В КОРЕЇ

Корея, 27 лютого. — На підставі зізнань полонених та цілого ряду інших проявів стверджується, що мораль в рядах комуністичних китайських і корейських військ в Кореї з кожним днем упадає і погіршується, однаково, як під впливом подій на фронті, так і в наслідок аліянтської пропаґанди. При аліянтському командуванні існує окрема секція психологічної війни, що завдає ворогові великих втрат і ударів у важливій на війні моральній відпорності. Ворожий фронт і запілля засипається масою пропаґандивних летючок, окремих для китайців і окремих для корейців, використовуючи всі слабі місця їхнього наставлення та підбурюючи одних проти других, закликаючи їх до здачі, до розправи з їхніми командантами і т. п. На фронті цю саму функцію виконують величезні гучномовці, що вже не одного ворожого вояка закликали на аліянтський бік. Для цеї пропаґанди використовується теж корейські радіо-висильні.

„ВБИТІ" ЧЕРВОНІ АТАКУЮТЬ

Корея, 27 лютого. — Червоне командування в Кореї вводить в звичай підступну тактику, що грозить повним здичавінням прийнятих вже досі та освячених довгою традицією навіть між ворогами певних етичних метод боротьби. Вчора на одному з відтинків східного сектору фронту трапився випадок, що після повітряної атаки та артилерійського вогню ворожий відділ на одному зі стратегічних горбків вдавав вбитих і як тільки південно - корейський відділ зближився до них, „вбиті" наглo схопились та засипали його гранатами.

ФРАНЦІЯ ЗАПЕВНЯЄ ЮГОСЛАВІЮ ПЕРЕД САТЕЛІТАМИ

Беоґрад, 27 лютого. — Французький амбасадор в цій югославській столиці поінформував вчора уряд маршала Тіта, що на випадок, коли б воєнна загроза для Югославії з боку совєтських сателітів збільшилася, французький уряд „негайно провірить всі консеквенції в рямках його міжнародних зобов'язань". Амбасадор склав свою заяву під час розмов, які тепер ведуться між югославським і французьким урядами на тему біжучих проблем, від господарської співпраці починаючи, а на колективній гарантії европейської безпеки кінчаючи. Цій заяві прикладається велику вагу, що проявляється вже хочби в тому, що на цю тему проголошено окремий комунікат, в якому офіціяльно стверджується, що „під час відвідин в маршала Тіта цього ранку амбасадор Франції натякнув, що французький уряд з найбільш серіозною увагою слідкує за розвитком положення, яке витворилося на Балканах в наслідок військових приготувань Болгарії, Румунії і Мадярщини". Югославська урядова пресова агенція стверджує, що маршал Тіто прийняв це запевнення „з великим вдовіллям".

НОВІ СОВЄТСЬКІ ІНТРИГИ З ІТАЛІЄЮ

Рим, 27. лютого. — Вчора вернувся до столиці Італії, після десятьох тижнів побуту в Москві, провідник італійських комуністів Пальміро Тольяті і у зв'язку з цим передбачується можливість нових совєтських інтриг, що мали б послабити значення Італії в західно-европейській обороні. Передбачується, що Тольяті, крім внутрішнього впорядкування місцевої комуністичної партії, яка в його неприявності почала вже в багатьох місцях тріщати, матиме за завдання почати новий „мирний наступ" та що Кремль дав йому цілий ряд нових доручень для послаблення італійської ділянки в західній обороні. Між іншим, Кремль мав би запропонувати Італії цілий ряд „користей", головно мав би гарантувати неподільність і недоторканість італійської території на випадок війни, якщо тільки Італія відступить від Атлантійського Пакту.

В СВІТІ

● **Американські дипломатичні** представники з південно-азійських країн почали в місті Коломбо на Цейлоні спільну конференцію в приявності представника державного департаменту.

● **Окрема британська торговельна** делеґація виїжджає до Буенос Айрес, щоби знову почати з арґентинським урядом перервані розмови в справі достав м'яса, недостача якого тепер знову сильно відчувається в Британії.

● **Всі державні урядники Західної** Німеччини, від президента починаючи а на найнижчому урядникові кінчаючи, одержать з днем 1-го квітня 15% підвишки їх заробітних платень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОСІЯ ТА ЇЇ КОРДОНИ

Кремлівська пропаґанда вже від довшого часу лякає Америку та демократії „непереможною Росією". Раз-у-раз вона нагадує їм, якої долі зазнали Наполеон та Гітлер, як відважились піти походом на Росію, одночасно заявляючи, що тепер демократії зазнали б ще гіршої поразки. Тому, що таку війну може спричинити тільки нова кремлівська аґресія, це залякування спрямоване властиво до того, щоб демократії не поважились противитись Москві, коли вона продовжуватиме свій підбій Европи і світу. Залякувати демократії взявся ще й совєтський маршал В. Д. Соколовський, промовляючи з нагоди 33-ліття совєтської армії й фльоти про „військову науку, яку створив ґеній Сталіна" та про „непереможну силу сталінського військового мистецтва".

Цю совєтську військову бундючність збиває у фаховий спосіб Генсон В. Болдвин у цілому ряді статтей, поміщених на цю тему в Ню Йорк Таймс-і. Проте, нас інтересує більше політичний бік евентуальної збройної розправи з Росією, бо й сам Болдвин переконаний, що ця політична проблема, можливо, важливіша навіть і від атомової бомби у воєннім змаганню з Москвою. На тему оцеї, як він каже, „політичної стратегії", заговорив він знову в Ню Йорк Таймсі з минулої неділі.

Болдвин підкреслює, що демократіям доконче треба накреслити і проголосити політичні цілі, так, щоб усі ясно знали, до якого нового світу вони змагають. Це є в першу чергу апель до Злучених Держав, що стоять у проводі демократій. Це, що Америка ще досі в тій справі не зайняла ясного становища, нанесло багато шкоди. Комуністична пропаґанда це добре використала. Тому, твердить Болдвин, треба тепер одверто й ясно проголосити, якою повинна би бути Росія і в яких кордонах.

Болдвин заторкнув чи не найважливіше міжнародне питання, стоючи при цьому, що „воєнна стратегія" вимагає на нього відповіді. Він переконаний, що коли б уже тепер допісала „політична стратегія", себто, коли б уже тепер дано добру відповідь теж і на питання майбутньої Росії та її кордонів, то перемога над Росією була б не така коштовна. Але зі статті Болдвина видно, що він погоджується в цій справі з пропозицією Джана А. Локача, поміщеною в Протоколах Морського Інституту Злучених Держав, де Локач до „логічних мирових цілей" зараховує „Росію в її передвоєнних кордонах" і уважає це необхідною умовою (conditio sine qua non). Далі говорить він про „нову групу американців" („Friends of Fighters for Russian Freedom"), яка вже повела широку пропаґанду, з метою переконати „російські народи і сателітів", що Америка є їхнім найліпшим приятелем. Як до цього додати ще филаделфійську „Декларацію Визволення" з 11 лютого, підписану теж А. Керенським (хоч, властиво, не було ніякої потреби, щоб він її підписував), та нову книжку Даллина, звернену, між іншим, проти „сепаратистів" взагалі, а українських зокрема, то побачимо, що почався серіозний рух, який пхає Злучені Держави в подібне нещастя, яке сталося по першій світовій війні, коли Аліянти підпирали Керенських, Колчаків та Денікиних. Тепер може знову, навіть і по новій перемозі демократій, не бути в Европі ні нового ладу, ні справедливого миру. Для українського народу така „політична стратегія" означала б не більше і не менше, як нове почетвертування України і нову грабіж українських земель.

Це є серіозна політична акція, якій треба негайно усіми нашими силами протидіяти. Це ж бо готується нове нещастя не тільки для України, але й для Америки!

Мобілізація американських жінок

В готелі Статлер у Ню Йорку відбувся цеї неділі обід членів Жіночого Пресового Клюбу, на якому порушувано між ін. мобілізацію жінок для воєнних цілей. Пані Гайрем Кол Гутон, предсідниця Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, мала нагоду поінформувати приявних про свої розмови з европейськими жінками. Вона казала, що між ними ще донедавна можна було завважати дефітизм, з якого вони щойно в останніх місяцях почали отрясатися. Це дало доповідачці притоку порівняти европейські жінки з американськими і прийти до висновку, що американки куди більше підприємчиві. Після того розвинулася дискусія над способами організації американського жіноцтва для загальних оборонних цілей це тільки для самої Америки, але й для прикладу й допомоги жінкам в інших країнах. Це повинно дати нагоду жінкам теж взяти визначнішу участь у політиці, як це було в попередніх війнах.

Справа організації й мобілізації американського жіноцтва для оборони, як цивільної, так і мілітарної, не є нова, одначе тепер приходять нові ділянки праці, яких не було за попереднього виїмкового положення. Знавці теперішнього промислового й суспільного руху твердять, що жіноцтво буде в майбутності далеко більше потрібне до різних завдань, ніж бувало давніше хочби тому, що загальний попит за робучою силою вже тепер більший ніж бувало підчас підготовної стадії давнішними роками. Вони завважують, що жінки вже й тепер мають працю, як тільки її забажають. Це значить, що як тільки прийде справжній розгін у військовій чи промисловій мобілізації, тоді не тільки старше жіноцтво, але й його доріст будуть приневолені зайняти різні, отже навіть і відповідальні становища.

Щоправда, то мобілізаційні пляни робучої сили ще не викінчені і з різних коротких повідомлень зі столиці можна заключати, що там ці справи ще якслід не наладнані. Поодинокі голови департаментів ще не дійшли до порозуміння й це викликає в деяких відповідальних колах побоювання, що може бути запізно. Одначе треба надіятися, що як тільки директор промислової мобілізації наладнає справи, тоді появляться відповідні зазиви до жіноцтва взяти діяльну участь в обороні країни. Над цим працює вже Жіноче Бюро в департаменті праці, на якого чолі стоїть Фреда Миллер. Треба здогадуватися, що доповідачки на нюйорськім зібранні мали вже деякі інформації в цих справах.

Оповістка в пресі про потребу добровольців зі знанням чужих мов для цивільної оборони відкриває можливости для жінок, які мають хочби тільки поверховне знання англійської мови. Вони можуть бути придатними як посередниці між урядом і чужомовними групами. На це треба звернути в першу чергу жіноцтву українського роду з заміткою, щоб не легковажили зазиву, а негайно зголошувалися до місць, які згадані в оповістці.

Микола Очерет.

НА ПЕРЕЛОМІ

Визволення окремих, національно суверенних і справді демократичних України, Естонії, Литви, Латвії, Польщі, Чехословаччини, Румунії, Болгарії та Мад'ярщини та цілий ряд інших змін, рівнозначних з розбиттям сьогоднішньої совєтської тюрми та визволення всіх нею поневолених народів запропонував американській закордонній політиці президент Пенсилвенійського Університету Герольд Стасен. І майже одночасно сенатор Вилйем Бентон, демократ з Коннетикат, зложив у Сенаті Злучених Держав 22 січня таку заяву: „Поверх одного мільйона американців українського роду згадують цей день, як день визволення від тиранії і агресії..." і далі: „українці, в своїх зусиллях здобути свою волю, завжди виявляли свій збройний спротив проти чужих їм совєтських верховодів, вони ніколи не погоджувались з комунізмом. Їх бажання демократії і волі є багатомовним..."

Це чи не перший раз голосно і чітко державними мужами Америки висловлено прагнення всіх поневолених Совєтами народів, визначено бажання більшої частини населення Совєтів. Ми терпляче чекали почути з уст відповідальних американських діячів те, що ми чули п'ять років тому з уст американського офіцера, коли ми звернулись до нього за порадою перед тим як іти на скрінінґ до таборової комісії. „Ви на скрінінґ не йдіть, — казав він нам тоді, — а переходьте жити на приватку... Інакше вас „репатріюють". Вам слід почекати і, коли цей чад „дружби" пройде, наша країна дасть вам дійсний захист. Ми ще будемо разом з вами відвойовувати волю для вашої України, ми ще будемо разом захищати Свободу".

Так радив нам звичайний американець, що жив серед нас, він бачив життя таким, яким воно було в дійсності. Але горе в тому, що в складних, заплутаних міжнародніх стосунках дійсний стан річей часто свідомо замовчується державними діячами. Наслідки цього такі, як це ствердив сам Винстон Чорчил кажучи, що „Західний світ помилився, коли думав, що шляхом уступок перед Совєтами зуміє вєднати собі спокій і відкупитись від власних жертв ціною народів Сходу". Тому ми ще з більшим задоволенням підкреслюємо висновки Герольда Стасена і сенатора Бентона, бо цього разу ці висновки згідні з бажанням всіх поневолених народів Сходу. До цього слід ще додати й слова президента Трумана, який висловлюючи волю всього американського народу сказав: „ми рішені зберігти нашу свободу будьякою ціною. Це мета, якої ми хочемо не тільки для себе, але й для інших народів".

Ці речі вказували б, що Америка стоїть на порозі кардинальної зміни в ставленні до „традиційної російсько-американської дружби". Як бачимо, є вже й визначні політики, які добре розуміють, що найдразливіше місце для всіх без виключення росіян, це є „самостійна, незалежна, суверенна, соборна Україна". В цьому питанні росіяни, чи то на еміґрації, чи там у Совєтах, всі вони однозгідні. Яких тільки доводів не чути з цього приводу від росіян. І „руской і малорос ето же всьо равно!", і „Україна є німецька видумка", і „малороси не могут, да і не спасобни жіть собственной государственной жізнью", чи „атдєлєніє України ето то чєм пугаєт Сталін і настоівая на атдєлєніі України самі украінци іграют на руку Сталіна" або „російська нація состоіт із трьох братскіх народов: старшєво — рускаво і маладшіх — бєларускаво і малорускаво. Всє ані равни, — чего же вам єщо надо? А форму правлєнія утвердят общеруcкіє законодатєльниє органи". І так далі, і так без кінця. І це починаючи від Керенського та солідаристів аж до Чухнова та монархістів включно.

Це тут, на еміґрації; а там, у Совєтах своє становище визначив комуністичний теоретик Петро Поспєлов, виступаючи на річниці смерті Лєніна в Москві. „Совєтскій народ ніколи не забуде Америці того, що американські руки „обагрени" російською кров'ю ще з часів російської революції, а тому, коли Америка зважиться напасти на Росію, її жде та сама доля, що й Гітлєра". І саме тут комуністичний теоретик помилився, бо він не чув, як якийсь „висококультурний" оберлейтенант пояснював групі солдатів, що стояли коло пам'ятника Володимира в Києві разом з ним: „Це все — казав він, показуючи на лівий беріг Дніпра, - було колись володіння остґотів і поки остґотська династія тут керувала, ця країна процвітала. То ж тут стоїть і пам'ятник цьому остґотському володарю цих земель князю Володимиру. Тепер ми знову прийшли на наші прадідівські землі і це місто буде нашим східним Берліном". „Комуністичний теоретик забув і про те, що Гітлєр зразу ж визначив український нарід „як погній для розвитку геренфолька", а всі німці, що зайшли на Україну, звали нас „унтерменшами". І саме через таку „прихильність" до нашого народу, німці так швидко викотились з України. „Тепер нема ніякої різниці між давньою націстівською Німеччиною і теперішньою капіталістичною Америкою" — каже Поспєлов.

А де ж „традиційна дружба російського і американського народів", що так старанно пропаґандувалось з Москви по раріо раніш, а ще недавно ми чули в російських передачах „Голосу Америки"? Цей міт розлетівся, як миляна булька, при першій же зустрічі американців з реальною російською дійсністю. А де ж поділась подяка Америці за те, що вона врятувала Москву від неминучої катастрофи в останню світову війну? Але ж Поспєлов є маленький чоловік і кориться народній говірці: „скачи враже, як пан каже". Тому й говорить він за наказом і вказівкою „пана" Совєтського Союзу — Політбюра. Та ми тепер крім московського радіо чуємо ще й слова державних діячів вільного світу і знаємо, що всі вільні народи не вірять жадному слову, яке передається з Москви, і уважно з надією прислухуються до кожного слова, що кажуть державні мужі Америки. Цим словам світ вірить, бо правдивість їх засвідчили десятки тисяч хлопців яких американці потеряли в Кореї, щоб вона стала вільною. Тому й надіються, що не інакше буде теж з іншими поневоленими Москвою народами. Тому теж не сумніваються, що кожен нарід, поневолений росіянами, зустріне американського вояка на своїй землі, як свого найкращого друга.

Так буде певно з віками Москвою поневоленим українським народом. Тільки американський уряд повинен подбати, щоб на нашу рідну землю не ступила нога іншого вояка крім американського та українського, навіть коли б вони боролись під прапором Об'єднаних Націй, бо тільки вояки нашої нової та старої Батьківщини будуть тішитись на Україні повним довір'ям населення.

Микола Чубатий.

СТАЛІН ПРОМОВИВ

Мабуть давно вже ніякий відзив державного мужа не викликав так багато й так розбіжних коментарів, як останнє інтерв'ю „ясного сонічка" на Кремлі. А всеж таки ці слова щось значать й то щось поважне, бо фактом є, що Сталін рідко забирає голос; він волить, щоб за нього говорили його прислужники, Вишинський, Громико, Малік, чи хто ще. Тоді бо можна від кожного такого слова відпекатися, а в найгіршім випадку післати такого інформатора совєтської політики в дураки.

Промова Сталіна в справі теперішнього міжнародного положення заповідає цілком певно важливі зміни у відношенню Совєтів до західного світу демократії. Яка буде ця зміна — легкий відступ Совєтів чи кріза в постаті нової війни, виснять недалекі місяці, зокрема конференція Великої Чвірки, яку підготовляється та заповідається для обговорення всіх противенств поміж Заходом та Совєтами й їх сателітами.

Відомо з політики Совєтської Росії останніх двадцяти років, що Сталін все виступав тоді, коли вже таки йому особисто треба було взяти відповідальність за найближчі події. Такими переломовими подіями було перейняття Сталіном уряду премієра, а згодом ґенералісимуса Совєтського Союзу, замість ніби скромного, а на ділі теж рішального уряду секретаря Екзекутивного Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії большевиків. Сталося це саме тоді, коли Гітлер наближався до Москви. Такими переломовими подіями були з'їзди в Тегерані, в Ялті та в Потсдамі.

Такою поважною подією для Кремля, що вказує наближаючу зміну совєтської політики, є безпеечно плян західних держав та Америки озброїти Німеччину. Німеччина все була тай в майбутності буде, мимо своєї поразки, рішальною силою на европейському континенті у всяких змаганнях континентальної потуги Европи — Росії з морською потугою заходу, якою до першої світової війни була Англія, а якою нині є Америка. Невтральність Німеччини в цій ситуації є прямо не до подумання, хочби з огляду на її індустріяльний потенціял, таки перший на континенті Европи.

Не важне це, чи німці нині вже хотять чи не хотять вступити у війну по одному чи другому боці. Вони підуть з тим, хто їм найкраще заплатить. Явний крок західних держав озброїти західну Німеччину, з Рурським басейном, приневолює Москву до діяння; Сталін перебирає відповідальність за грядучі події.

Другою поважною причиною, що заставила Сталіна сказати своє слово, це домагання сателітів, зокрема червоного Китаю, щоб Кремль взяв на себе відповідальність теж і за азійські події. Дотепер Москва вела партизанку на терені Азії проти Америки формально неросійськими силами, хоч на ділі Кремль всім керував та й тепер керує. Під натиском Кремля Китай заанґажувався своєю інтервенцією в Кореї в затяжну війну, яка висилює Америку, але в десятеро більше руйнує його, знеселеного довголітньою війною. Перед ним стоїть ще загроза нової війни з націоналістами. Тому комуністичному Китаєві прямо треба було, щоб Кремль узяв явно на свій рахунок як те, що діється на Кореї, так і те, що ще може статися.

Подібне положення є теж серед европейських сателітів Москви, що зависли в повітрі поміж зростаючою військовою силою західної демократії та граючою в піжмурки Москвою. Совєтські аґентури в Чехії, Польщі, Мадярщини, Болгарії, Румунії, Угорщині та Албанії прямо мусіли домагатися, щоб Сталін заговорив та своїм словом прибив опозиції, що проти них зростають в тих країнах — від націоналістів аж до комуністів з тітівськими нахилами. І Сталін промовив та сказав своє слово, що він стоїть твердо за Китаєм, що він не опустить своїх служак, посаджених по кабінетах малих держав центральної Европи.

Сталін, вкінці, мусів теж промовити до своїх 200 мільйонів рабів, затривожених новою війною з ужиттям атомічної зброї. Це все факти майже певні, що заставили Сталіна заговорити і під всією дотеперішньою совєтською політикою підписатися. Інша справа думки та напади, що їх кинув Сталін під адресою демократичного світу. Совєтський політик ніколи не виявляє своїх думок, а кожне слово можна коментувати і сяк і так. В таких промовах постійно переплетена брехня з правдою, щоб осягнути свою ціль. Іншими слова-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Лев Ясінчук.

„НОВА ЕВРОПА"

(Уривок з повісти: „Данина Молохові").

7)

— Цього, пане добродію, я таки не розумію: проголошує Організація Українських Націоналістів „з волі народу". А коли ж то народ уповажнив її до цього? — поставив питання цей високий мущина, що йшов у товаристві адвоката. Товариство пройшло й голоси загубилися.

— Чи не вважаєте, що такий акт повинен би відбутися в столиці, в Києві, а не в провінціональнобу місті. Це мало б своє значення. Прецінь нема вже сумніву, що німці незабаром візьмуть Київ, — чути в іншому гурті.

— Я думаю, що якби політична тактика наказувала заскочити німців, поставити їх перед доконаний факт і спонукати розкрити їхні карти (а ми їх уже знаємо), то таки кілька днів опізнення було б для справи виплатилося.

— І зовсім інакше воно виглядало б, якщоб гаслом самостійности був захопився ввесь народ на всій Україні.

—Вважаю, що ваша замітка правильна, — паде відповідь. Галицька частина не може правити Україною; що найбільше — це правління доповнювати. І — на мою думку такий акт повинен відбутися святочно, маніфестаційно, при участі народу, а не при горстці міських інтеліґентів. Бо ж державу будується для народу, а він тут не був причасним. Навіть, коли це мусіло бути зроблене революційним способом, то при участі народу.

— Хто це той Стецько, що проголошений премієром; шепотом питає пан радник з рівнопідтятою бородою, того, що з ним іде.

— Стецько; от і все. Правда, революція виносила нераз на верх нові одиниці, але це мусіли бути індівідуальності, що стали чимсь замітним; в час проголошення знав про них вже весь народ. Їх імя було на той час символом чину.

— Ну, а в нас, бачите, інакше, — мелянхолійно відповів радник і кінчив немов про себе.

— Провідник — це має бути Богом вибрана незрівняна людина. Якщо дух часу винесе наверх не таку одиницю, то справа скрахує. Ми ще навчимося чогось і на Німеччині.

Співрозмовник бистро звернув голову в бік радника, зиркаючи допитливим поглядом. Але радник мовчав; думав, чи вже не сказав забагато.

— З того нічого не буде, — подразнено усуджує низький, грубенький, нервовий чоловічок, ніби каменичний сторож. Пройшов хтось і зробив щось. Яке проголошення, така Україна. Ви завважили, як німець, ані разу не назвав нас союзниками! Добра мені фамілія, як один стидається другого.

— Побачимо, що то з того вийде. Німець не хотів Карпатської України, а тепер допускає Велику... Дай Боже, але щось мені не здається.

Вістка про проголошення української державности розійшлася за посередництвом учасників зібрання поміж українцями до вечора. Одні передавали її другим без особлившого захоплення. Інші народи, що співжили у Львові, навіть не брали поважно вістки проголошеної радієм про цей чин, що мав би бути великим, рішальним і зовсім ним не цікавилися.

Наступного дня зникли жовто-блакитні прапори з театру, з ратуша, з політехніки. На приказ німців. Зник видимий знак України. Вона залишилася надальше глибоко тільки в серцях українського народу.

Чи форма, час і місце проголошення української державности у Львові 30 червня 1941 року були більше, чи менше вдатними, то все ж таки сам факт сполохав і насторожив німців. Їх влада вимагала відкликати той акт, і коли це не сталося, німці заарештували Ярослава Стецька й провідника Організація Українських Націоналістів, Степана Бандеру. За цими арештуваннями пішли численні інші.

Немов на відповідь на це український курінь при „вермахті" відмовився присягати Гітлерові; почав присяги Україні. Зате німці стягнули його з фронту на територію Німеччини й переорганізували в допоміжну поліційну службу. По краю творилися узброєні відділи самооборони. Український простір починав кипіти. Чимало молодих, що ще недавно товпилися в забудуваннях „Дністра", пускалися всякими принагідними можливостями за Збруч — освідомлювати народ про завойовницькі змагання німців та готовити його до твердої боротьби. Інші йшли туди іншими дорогами просто з Німеччини. Неодин з тих висланників наложив там головою. Гештаповці виловлювали їх при помочі недавніх агентів НКВД, що перейшли на німецьку службу передовсім на українському відтинку.

В помешканні Левчука задзвонив дзвінок. Левчук вийшов до входових дверей і впізнав перед ними Білину, що за Польщі займав у шкільному уряді доволі високе місце. Весь час вважали його москвофілом. З українськими кругами він і не приставав, але був у добрих товариських відносинах з теперішнім посадником міста — з часу, коли й цей виконував такий самий уряд як Білина. „І чого може хотіти в мене Білина", — думав Левчук. „Я ж заледви з ним зазнайомився щойно за большевицького володіння й ніколи з ним не сходився. За большевиків — що правда — він нічим не відрізнювався від українців". Левчук відкрив двері. Після звичайного привітання приступив Білина до справи.

— Сьогодні був у Львові д-р Вацке, головний шеф шкільництва на цілу генеральну губернію. Він наказав організувати у Львові українське шкільництво, настановив мене шефом і доручив мені запросити вас на керівника народнього шкільництва. Наразі наші повновласти розтягаються на Львів, а згодом можемо поширюватися. Я обіцяв, що приведу вас живого, чи мертвого, — своїм звичаєм закінчив Білина жартом своє післанництво.

Левчукові відразу стануло перед очима, що це не так честь, як великий обов'язок, — на власну відповідальність самостійно організувати шкільництво для служби українському народові. Але це доручення виходить від Білини, що хоч особисто симпатичний, та все таки не має міру серед українців навіть у Львові. Левчук завагався. Хотів би послужити великій справі, відчуває в собі до цього потрібну силу, але з чиєї руки прийме доручення, того службу мусить виконувати.

— Заки дам вам остаточну відповідь, я все таки прохав би вас, дати мені одне вияснення. Відки міг Вацке знати, що на світі є якийсь Левчук.

— Може він уже в Кракові зазнайомився з тутешніми педагогами за посередництвом осіб з Украніського Комітету; цього напевно не скажу. Але тут він зійшовся з визначними українцями й вони вказали на вас. Це властиво не Вацке вас кличе, тільки українці.

Левчук прийняв запрошення й обіцяв прийти завтра в будинок, де мав міститися шкільний уряд. А в тому будинку, за часу Польщі урядувала т. зв. Шкільна Кураторія, найвища польська шкільна влада на Східну Галичину. Відти вона знищила українське шкільництво, що остало в спадку після Австро-Угорщини й за це заплатив головою куратор Собінський. Відти йшли всі доручення, що мали параліжувати громадську ініціятиву українців для вдержання в українських руках виховання своєї молоді. Тепер будуть відти кермувати своєю найживотнішою справою самі українці. Не знати, як довго...

П. Заярський

СПІВЕЦЬ СВОБОДИ

До 80-річчя з дня народження Лесі Українки

2)

В образі Вавилонського полону показує Леся Українка політичне поневолення України в самодержавній Росії. І тут поет виступає в ролі народного представника, співця свободи. Молодий співець Елеазар закликає рідні племена до єднання: „... нам два шляхи — смерть або ганьба", поки

Шляху не знайдемо на Єрусалим.
Шукаймо ж, браття, до святині [стежки.
Так, як газель води шукає у пустині.

Елеазар звертається з гарячим закликом до ізраїльтян та юдеїв припинити сварки між собою і взятися до спільної боротьби за визволення свого народу. З таким же закликом до спільної боротьби і праці звертається до народу і пророчиця Тірца:

Устань, Ізраїлю! Зори плугами
Це бойовисько; не давай ні кроку
Землі обітованої.
Пройдуть роки, з полону бранець [верне,
Знов оживе тоді сіонська пісня,
Високий підмурівок одгукнеться
Ще голосніш на співи відродження.
І бранець руку братові подасть...

Пророчиця Тірца — це образ героїчного борця, що в умовах загального рабства, загального занепаду зберігає бадьорість і непохитну віру в майбутню свободу свого народу. Становище українського народу, поневоленого російською державою, схоже з становищем юдеїв у Вавилонському полоні. Тому Леся Українка і присвятила темі Вавилонського полону низку драматичних поем, показуючи в символічних образах українську дійсність, порушуючи і розв'язуючи в цих поемах найпекучіші проблеми українського життя. Цю символіку своїх поем про Вавилонський полон Леся Українка сама розкриває в поезії, що починається такими словами:

І ти колись боролась, мов Ізраїль,
Україно моя!

Поетка згадує тяжке становище України перед Хмельниччиною, коли „брати братів не пізнавали рідних". Далі згадує світлий час Визволення, коли

... Свято згоди
між ним і Духом гучно відбулося
в золотоверхім місті...

І далі поетка говорить про московську неволю, вживаючи образ єгипетського полону, і підкреслює роз'єднання українських сил, як одну з причин неволі:

... Знову тьма, і жах, і розбрат,
І знов настав єгипетський полон,
та не в чужій землі, а в нашій власній...

І по „безрадісній пустині став блукать новий Ізраїль", себто український народ. І закінчується ця надзвичайно сильна поезія знову виразним і промовистим розкриттям символіки „Вавилонського полону":

Коли скінчиться той полон великий.
Що нас зайняв в землі обітованій?
І доки рідний край Єгиптом буде?
Коли загине новий Вавилон?

В своїй драматичній поемі „Кассандра" Леся Українка, виставляючи події мітичної троянської війни, мала перед своїми розумовими очима вражаючу аналогію — боротьбу українського народу за своє визволення, — вона бачила цю боротьбу, бачила „це російське царське правительство, що мов ахайці облягли Трою" (Музичка). В одному з віршів (Legende de siecles) Леся Українка сама розкриває символіку своїх творів на „екзотичні" теми:

... Коли стрічав гурти рабів німих,
Свій голос гучно подавав за них
І в їх гіркій давно минулій долі
Все бачив образ рідної неволі...

Отже і в „гіркій давно минулій долі" зруйнованої Трої поетка бачила „образ рідної неволі". Пророчий голос мужньої гордої, свободолюбної патріотки Кассандри, що розпучливо кличе: „Вартуй, стороже!" — це голос самої Лесі Українки, голос, скерований до української інтелігенції в лихий час, коли московські окупанти облягали Україну, немов ахайці Трою. Уважно читаючи твори Лесі Українки, ми знайдемо в них неодин доказ справжнього пророчого дару. Таким прогнозом у майбутнє були, наприклад, такі слова нашої української Кассандри, написані 1906 року:

Насунула важка, червона хмара,
гула в ній громом братовбивча чвара,
вона покрила цілую країну
і повернула всю її в руїну.
Замер мій дух, і серце заніміло,
і слово з уст озватися не сміло,
бо та країна — то була МОЯ...

Та це ж „червона хмара" большевицької московської навали, що використавши українську „братовбивчу чвару", зруйнувала Україну і поневолила її. В українській дійсності Леся Українка бачила багато неґативних явищ, що перешкоджали визвольній боротьбі українського народу: національна несвідомість, рабська психологія, пасивність, байдужість. З болем гірким, кров'ю свого серця пише поетка про це найбільше лихо:

Народ наш мов дитя сліпеє зроду,
Ніколи світа-сонця не видав,
За ворогів іде в огонь і в воду,
Катам своїх поводарів оддав...

Особливо гостро картає вона слов'янські народи за їх рабський дух, за їх покору московській тиранії. Дуже по-сучасному звучать ці, напр., рядки:

Міцний, як дуб кремезний, слов'янин
Покірно руки склав в кайданах паперових,
Та раз-у раз поклони низькі б'є
Перед стовпом, короною вінчаним...
І кожний весь в крові, в сльозах його лице,
Троїстая нагайка тіло крає,
А він ховаючись плете сильце
І братові під ноги простирає...
Тепер, куди не глянь, усюди слов'янин
На себе самохіть кладе кайдани...

В „часи глухонімії" ворог жорстоко нищить Україну, її синів і дочок. Іде справжня війна, страшна і незвичайна:

Те лихо звалось білою війною.
Без гасел бойових, без гучної музики,
Без грімких вистрілів, без ясних [illegible] корогов...
...І полягав вояк за вояком...
...В той час найбільше воювали шнуром,
Кайданами, отрутою, підкопом,
А зрада гаслом військовим була...

До жертв ворожого терору поетка виявляє якнайбільшу симпатію, прихильність і щире співчуття:

Брати мої, нащадки Прометея!
Вам не орел розшарпав груди горді, —
Бридкі гадюки в серце уп'ялись.
Ви не приковані на тій кавказькій кручі,
Що здалека сіяє сніжним чолом,
Про в'язня звістку людям даючи!
Ні, ви поховані в землянках, звідки навіть
Не чутно брязкоту кайданів, ні стогнання,
Ні непокірних слів...

Сміливі, хоробрі борці за свободу або загинули в нерівній боротьбі, або знаходили смутну долю:

Вигнання, муки, нерозривні пута,
Дочасну смерть у дикій самотині...

Скрізь із хаосу тьми виринали „голод, злидні, жах — несвіцький жах усім морозив душу". Ті ж, що лишались на волі і йшли служити Москві, намагаючись на чужині на урядовій службі використовувати своє високе становище для того, щоб

Служити рідній вірі, помагати
Хоч здалека пригнобленим братам,
Єднаючи для них цареву ласку, —

переконувалися в хибності свого шляху „мирної політики". Їх душила „важка московська змора", вони про себе могли сказати словами героя „Боярині" Степана:

Хто кров із ран теряв, а ми із серця.
Хто засланий, в тюрму замкнутий був,
А ми несли кайдани невидимі...

І Леся Українка, так само як Шевченко і Франко, визнає, що тільки шлях революційної, збройної боротьби може привести до визволення українського народу. Палка любов до свого народу поєднана у поетки з такою ж палкою ненавистю до ворогів. Найвиразніше це поєднання показала Леся Українка в героїчній постаті Міріям („Одержима"). В сильному і трагічному образі Міріям Леся Українка дала приклад сміливої, героїчної любови до рідного краю, ця любов не може не сполучатися з такою ж палкою, непримиренною ненавистю до ворогів Батьківщини. Ця ж ідея висловлена і в поезії „Товаришці на спомин":

Ох, може б не було життя таке нещасне,
Як би вогонь ненависти не гас!

Ставши на шлях непримиренної ненависти до ворогів, Леся Українка закликає свій народ до рішучої боротьби, до повстання проти імперіялістичної Росії:

Згадати тільки всі тяжкії муки,
Що завдавали борцям за правду вороги,
Кому ж не стиснуться раптово руки
Від помсти лютої жаги?

Боротьба за свободу вимагає непримиренности! Ще в дитинстві Лесю чарував не гордий лицар-переможець, а нещасний подоланий, який, почуваючи вже на своїм серці гострий спис грізного переможця, не здається, а завзято відповідає: „Убий — не здамся!" Це гасло непримиренности „УБИЙ — НЕ ЗДАМСЯ!" стало гаслом на все життя Лесі Українки. Справжній борець переживає „велике щастя для ідеї, і муку мрій, і смерти неминучий трагізм". Героїчна боротьба українського народу за свою свободу вимагає від борців-героїв свідомої жертвенности:

Завжди величніша путь на Голгофу,
ніж хід тріюмфальний...
... Але стане вінцем лиш тоді плетениця тернова,
Коли вільна душею людина по волі вінчається терном...
...Путь на Голгофту велична тоді,
коли тямить людина,
На що й куди вона йде, не прагнучи інших тріюмфів...

Зразок і приклад такої свідомої жертвенности є дівчина-революціонерка („Грішниця"). Всі найкращі риси хороброго, безстрашного борця за свободу показала поетка в героїчній постаті цієї дівчини-повстанки. Вона з зброєю в руках виступає проти ворогів поневоленої Батьківщини, бо бачить, що „хто хиливсь найнижче, того топтали люди й коні", бо знає вона: „Не ми уб'єм, то нас вони уб'ють", бо переконана в конечній потребі самопожертви во ім'я високої ідеї:

... наша смерть
Научить інших, як їм треба жити!

Такими ж символами героїчної палкої любови до Рідного Краю, символами непереможної твердої волі до жертви для СВОБОДИ БАТЬКІВЩИНИ були й інші герої творів Лесі Українки. Уже згадана Міріям, Іфігенія („Іфігенія в Тавріді"), Антей („Оргія"), Роберт Брюс, засланець із поеми „Одно слово", Раб-Неофіт („У катакомбах") та інші — ось ті славні герої і віддані високоідейні борці за свободу.

Гордий співець Антей не зрадив своєї батьківщини. Боляче відчуваючи ярмо чужинців-римлян, він не йде заради слави служити переможцям. Незломний і непримиренний борець за свободу і незалежність свого народу, Антей воліє краще вмерти, ніж продатись чужинцям, ніж скоритись ворогові-переможцеві і своїм мистецтвом розважати чужинців. За зраду національних інтересів він убиває свою дружину Нерісу і сам накладає на себе руки, але не скориться. Його девіз — як і того непереможного і непримиренного лицаря, — „Убий, не здамся!" Антей — це один із найкращих образків безкомпромісового борця за свободу народу, за рідне мистецтво. Символіка „Оргії" дуже ясна і прозора. В образі Антея поетка змалювала українського мистця-патріота, що воліє краще вмерти, ніж своїм мистецтвом служити чужій російській культурі. Отже зрозуміло, чому совєтські критики цей твір цілковито замовчують: надто вже він б'є всіх поетів, що улесливо вихваляють ворожу для України московсько-большевицьку дійсність і горезвісних „вождів"...

(Продовження буде).

СТАЛІН ПРОМОВИВ

(Закінчення зі сторони 2-гої)

ми, кожна така промова, то це більше пропаґанда, ніж потреба виложити противникові свій погляд.

Так само останнє інтерв'ю Сталіна це була пропаґанда, звернена в першу чергу до своїх рабів та підрабів в сателітських державах. Совєти стоять перед поважним рішенням й тому Сталін мусів промовити в першу чергу до своїх підданих, щоб оправдати авантюрничу політику Кремля та звалити всю вину за неї на західних „буржуїв". І це саме було провідною думкою всіх його слів.

Дехто думає, що диктатор не мусить рахуватися з думкою поневолених. Але так не є. Диктатор розуміє добре, що він не може звалити вини на свобідно вибраний парлямент, ні на міністрів, що опираються на довірю парляменту, ні на свобідну пресу, що витворює таку чи другу психозу. Диктатор сам несе відповідальність. Тому напередодні важних подій промовив Сталін, щоб заперечити дійсний факт, що Совєти зброяться до війни. Совєтський громадянин, окружений наглядам аґентів МВД, у своїй оселі менше знає, що діється в червонім цараті, ніж заграничні люди, що таки на основі вісток, що леґально чи нелеґально продістаються закордон, є інформовані свобідною пресою.

Сталін звалював у своїм інтерв'ю вину за зброєння на демократичні держави, що атомовими бомбами загрожують миролюбним к о м уністичним країнам. Хитро представляв він проби Совєтів заключити тривале порозуміння, ввести розброєння. Чи совєтський громадянин знає, що так дійсно не було? Ледви чи знає, і він зачинає вірити, що нещастя, яке грозить, а може внедовзі й спаде на них, це твір диявольських митарств багатіїв Заходу. Замітне, що ці моменти Сталін у своїм інтерв'ю повторив аж два рази; раз у відповіді на перше питання та вдруге у відповіді на останнє питання кореспондента „Правди". Це відома техніка пропаґанди.

Дальше Сталін ствердив повну солідарність Совєтів з Китаєм та середньо-европейськими сателітами, що постійно йдуть зі Совєтами на терені Об'єднаних Націй, які — по думці Сталіна — є „знаряддям американських б і л і о нерів". *Вони приготовляють війну*, яка може впасти на многострадальне населення Совєтів.

Третє: Сталін старався піднести совєтських підданих на дусі, що поразка копіталістичних держав неминуча, бо народи західних держав не підуть до бою проти миролюбних мас Совєтського Союзу.

Як зненавиджений не був би совєтський лад в імперії Сталіна, то слід признати, що промова Сталіна цезручний приклад пропаґанди Кремля, проголошеної устами шефа Політбюра. Вона може навіть діяти на маси підсовєтських рабів, бо закордонна пропаґанда, ведена проти Совєтів, не старається захитати їх віри у всесильність комунізму, ані не дає їм нічого що могло б збудити надії мільйонів поневолених на зміну їх положення. До преважкого життя під совєтським чоботом приходить ще страх поновного знищення їх осель та загибілі мільйонів від атомової бомби.

В наших руках є незвичайно цінний документ, а саме голос ідеолога Воюючої України про американський пропаґандивний апарат до Совєтів: „Голос Америки". Українські бійці за визволення підносять якраз це, що американська пропаґанда не дає нічого, що було б в силі захитати віру населення у всемогучість Сталіна: вона не дає зокрема українському народові надії на визволення, вона не дає совєтським масам поступової програми нового соціяльного ладу, бо капіталізму — пишеться там — підсовєтські маси собі не бажають.

Додаймо до того ще ту бундючність та самопевність Сталінового твердження, що Америка та Британія будуть побиті, бо маси обернуться проти них, і тоді зрозуміємо правдиву ціль Сталінового інтерв'ю, що мокрим рядном нападає на Америку. Ціль є одна: переконати совєтські маси, що большевизм є непереможний.

Рішальною подією в найблищій історії світу стане мабуть найблища конференція Великої Чвірки, яку теж мав на увазі Сталін. Це буде, можливо, остання проба замирення світу, хоч, по нашій думці, до такого замирення немає реальних можливостей.

Інж. Л. Савойка

ПОЧАВСЯ СУД ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО ПРЕЗ. ТРУМАНА. На суд привезено поліційним автом Оскара Колясо, обвинуваченого в намаганому вбивстві Президента та в убивстві поліційного сторожа перед Білим Домом. Другий змовник був вбитий під час намагання дістатися до Білого Дому.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. Дж.

Реферат адв. І. Романишина

Дня 16. лютого ц. р. відбувся в Об'єднанню Б. Вояків Українців реферат місцевого адвоката І. Романишина про „Революційний зрив американців під проводом Вашинґтона". Реферат представив вичерпуючо не тільки економічні причини війни американців з Англією і весь її перебіг, але при тім порівнав тодішні відносини в Америці з сьогоднішніми в Україні та з теперішніми визвольними змаганнями УПА.

Б. Вояки нагородили адвоката Романишина численними оплесками, тим більше, що адвокат Романишин один з тих американських українців, що розуміють гірку долю б. вояків по втраченій батьківщині і вірить, що та втрата є тільки тимчасова та що вже в близькій майбутності б. вояки знайдуть багато праці на полі відродженої своєї Батьківщини.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Академія в честь Тараса Шевченка.

Наближається місяць березень, в якому ввесь український нарід, вірний ідеям волі народів, бажає віддати пошану свойому духовому провідникові — Тарасові. Він, цей великий Тарас Шевченко, своїм правдивим і натхненним божою іскрою словом, веде нас до остаточної побіди і до здобуття цієї волі.

Дітройтська громада під проводом Філії Українського Конґресового Комітету Америки, влаштовує Велику Академію в честь Тараса Шевченка, в неділю, 11 березня б. р. в авдиторії Українського Народного Дому і вже заздалегідь взиває український загал до численної участі.

Українці метропольітального Дітройту, на цій вільній американській землі, бажають стихійно і спонтанічно засвідчити льояльність до волі, за яку боровся і терпів Шевченко, за яку ведуть боротьбу українські найкращі сини в Повстанчій Армії. За цю волю народів бореться наша Америка, а в американській армії сини українських батьків-громадян вільної Америки. Тепер час нам українцям в и р а з и т и волю Шевченка, Вашинґтона і Линколна. Вони признали принцип волі народів і цей принцип волі народів і цей принсмо.

Філія Українського Конґресового Комітету.

КОНҐРЕСМЕН СЕЛЛЕР ЗА ДОПУЩЕННЯ БУВШИХ КОМУНІСТІВ

Ню Йорк. — Конґресмен Емануїл Селлер з Ню Йорку заявив, що зголосить в палаті репрезентантів з а конопроєкт, щоб бувших комуністів, які навернулися, допустити до Злучених Держав і понизити вимоги для нових іміґрантів. Селлер є головою правничої комісії палати. Він критикує сенатора Пата МекКаррана за його авторство теперішнього іміґраційного закону, який, на його думку, має на меті цілковито заборонити іміґрацію до ЗДА. Селлер хоче знести клявзулю про „упривілейованих" іміґрантів, до яких належать свояки американців, спеціялісти в різних професіях й чужинці, які вже приїхали до Америки на хвилевий побут. Він твердить, що квоти, призначені для різних країн, не використані тепер для 154,000 нових іміґрантів.

ЕВРОПЕЙЦІ НЕ ВІРЯТЬ В АҐРЕСІЮ РОСІЇ ВПРОДОВЖ ДВОХ РОКІВ

Вашинґтон. — Західно-европейські політичні провідники майже однодушно вірять, що Росія не піде походом на Европу впродовж найближчих двох років. Такі вісти привіз зі собою Джан Шерман Купер, спеціяльний дорадник секретаря стейту Діна Ачесона, який перебув в Европі сім тижнів у справах Північно-Атлантійського Пакту і щойно повернувся до Вашинґтону. — Купер це колишній республіканський сенатор з Кентокі. Він розмовляв з сотками політиків, як з-поміж урядових осіб так і з опозиції, а теж з членами різних партій, з журналістами, робітничими провідниками, п р о м и словцями, банкирами, студентами й ветеранами. Свої помічення він виявив на пресовій конференції. Він теж каже, що Західна Европа всіми силами зброїться, щоб осягнути рівновагу сил.

Т. ОСЬМАЧКА ВИСТУПИТЬ В. Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк, 27. лютого. — Користаючи з побуту в цій метрополії відомого нашого поета і письменника Т. Осьмачки, Літературно-Мистецький Клюб влаштовує його авторський вечір в найближчу п'ятницю, дня 2-го березня, в год. 7:30 в приміщеннях Клюбу при 149 2-га евеню. В програмі вечора є доповідь Т. Осьмачки про — „Органічні межі української прози" та уривок з тількищо виданого в Канаді його твору „Плян до двору", з якого атор прочитає два розділи.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
ДМИТРО ГАЛИЧИН
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДС.:
ОСИП ЛИСОГІР
3275 — 46th St., Astoria, L. I., N. Y.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДС.:
ГЕНОВЕФА З.-ЖЕРЕБНЯК
1369 Brown St., Akron 1, O.

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ДМИТРО КАПІТУЛА
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.
СТЕПАН КУРОПАСЬ
2930 N. Montclaire St., Chicago 34, Ill.
ВОЛОДИМИР ГІРНЯК
1 Craik Ave., Kingsway, Toronto 18, Ont., Canada.
ВОЛОДИМИР КОССАР
150 Eugene St., Norwood, Man., Canada
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІВЗЕЙ
4651 Broden Ave., Detroit 10, Mich.

ГОЛОВНІ РАДНІ:
ДМИТРО ШМАГАЛА
4037 Riveredge Rd., Cleveland 11, O.
ІВАН РОМАНИШИН
15 — 38th St., Irvington, N. J.
Д-р ІВАН ВАСИЛЕНКО
567 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada
ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ
23 Fairlawn Ave., P. O. Box 467 Woonsocket, R. I.
ПЕТРО КУЧМА
95 East 7th St., New York 3, N. Y.
ВОЛОДИМИР ДІДИК
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.
МИКОЛА ДАВИСКИВА
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.
ТАРАС ШПІКУЛА
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.
ОЛЕНА ШТОГРИН
4753 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.
АННА ВАСИЛЬОВСЬКА
636 N. St. Louis Ave., Chicago, Ill.
ВАСИЛЬ ГУСАР
291 Hudson Ave., Rochester 5, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під ч.: 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Поштова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: BErgen 4-1016.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Український Технічно-Господарський Інститут

Дата 10 грудня 1950 року є черговим етапом в існуванню і розвитку Українського Технічно-Господарського Інституту (скорочено УТГІ). Цього дня в Ню Йорку відбулися Перші Загальні Збори педагогів та співробітників УТГІ і після докладно переведених дебатів і констатування, що переважаюча більшість педагогів та співробітників як також і студентства переселилась до ЗДА — ухвалено відновити чинність УТГІ в повнім її дотеперішнім розсягу в ЗДА, в місті Ню Йорку. Це місто знову вибрано тому, що найчисельнішим містом перебування як педагогічного так і студентського складу є якраз Ню Йорк.

Останні вісті з дотеперішнього місця постою УТГІ в Европі приносять, що і для решти персоналу та студентства УТГІ питання переселення розв'язані позитивно і що з бігом короткого часу і ця рештка переселиться до ЗДА.

Під сучасну пору організаційно УТГІ ділиться на такі Сектори:

I. Сектор авдиторного навчання

Він обіймає собою Високу Політехнічну Школу з 8 семестровим курсом, що провадить навчання на таких факультетах:

1. Агрономічно-Лісовім з відділами: а) Агрономічним і б) Лісовим.
2. Інженерним з відділами: а) Хеміко-Технологічним, б) Будівельним, в) Електро-Технічним і г) Фармацевтичним.
3. Економічним з відділами: а) Комерційно-Банковім, б) Кооперативним, в) Місцевого самоврядування, г) Промисловим і ґ) Статистично-Асекураційним.
4. Ветеринарним з відділами: а) Ветеринарним і б) Зоотехнічним.

II. Сектор позаочного навчання.

Він побудований на програмах шкільних установ сектора авдиторного навчання. В системі Економічного Факультету працюють такі установи: а) Економічний Факультет з 8 семестровим курсом навчання, б) Висока Школа Державних Наук з 6— семестровим курсом навчання, в) Курси журналістики — 2 циклі (семестри), г) Курси українознавства, ґ) Курси англійської мови, д) Курси французької мови.

В системі Агрономічно-Лісового Факультету існують такі установи:

а) Високі курси громадської агрономії, б) Практичний курс лісових наук, в) Курси птахівництва, г) Курси пасічництва, ґ) Курси крілярства.

В системі Інженерного Факультету можуть бути відновлені: а) Курси практичної фотографії, б) Курси миловарництва, в) Курси радіотехніки, г) Курси цеглярства, ґ) Мірничі курси.

III. Сектор фахових шкіл і курсів.

До сектору фахових шкіл і курсів належать: а) Середні і нижчі фахові школи технічно-господарського характеру і б) Короткотермінові фахові курси.

IV. Науково дослідчий сектор.

В цьому секторі провадиться праця через організацію пленарних і секційних наукових засідань, наукових доповідей та наукових рефератів. Він збирає і редагує матеріяли для збірника „Наукові Записки УТГІ" та займається виданням цього збірника, як квартальника.

Правні основи Українського Технічно-Господарського Інституту

УТГІ продовжує чинність Української Господарської Академії в ЧСР, яка існувала на підставі припису Міністерства Хліборобства ЧСР з дня 16-го травня 1922 р., Число 35168; на підставі рішення Міністерства Закордонних Справ ЧСР з дня 11-го листопада 1924 р., Число 176581. Спадкоємець УГА, УТГІ заіснував на підставі декрету Міністерства Хліборобства ЧСР з дня 20 липня 1932 р., Число 86812—1/1932, а остаточно був затверджений виносом Міністерства Хліборобства ЧСР з дня 6 липня 1935 р., Число 57015—I/1935. Перенесений до Реґенсбурґу (Баварія) Інститут відновив свою чинність на підставі декрету Military Government з дня 28 червня 1945 року.

Студійники

До студій на УТГІ допускається на відділи сектора авдиторного навчання та на високошкільні 8 та 6 семестрові школи і курси сектора позаочного навчання — **особи з закінченою середньою освітою (студенти).** Особи без закінченої середньої освіти, можуть бути прийняті як вільні слухачі на авдиторному — чи як курсанти на позаочному секторі.

По закінченні студій та складанню всіх програмових іспитів, по виконанню вправ та захисті дипломної праці або дипломного проєкту абсольвенти одержують академічний титул Інженера з додатком відповідного відділу (агронома, лісівника, гідротехніка, технолога, економіста і т. д., по закінченні веринарного відділу — доктора ветеринарії а по закінченні фармацевтичного відділу — Маґістра фармації. По закінченні Високої Школи Державних Наук — Маґістра Державних Наук.

Докторати

Дипломовані інженери та маґістри після виконання певних наукових завдань можуть одержати при відповідних факультетах УТГІ титул доктора свого фаху в порядку встановлених для того правил.

Вислід праці УТГІ

За час свого заснования в 1922 році до 1932 УГА випустила 559 димломованих інженерів різних фахів і за час від 1945 р. до 1950 року (Німеччина) випустила УТГІ 283 інженерів різних фахів, ветеринарних лікарів та маґістрів фармації. Крім того побирало науку на позаочному секторі за весь час, від 1932 до 1950 року біля 10,000 осіб.

Висновок.

УТГІ як єдина вільна і незалежна українська національна політехніка відновлює свою чинність на терені вільної і свобідної демократичної держави — ЗДА. Коли взяти під увагу інколи аж занадто тяжкі і критичні часи в житті УТГІ, то під сучасну пору УТГІ має всі права на існування не лише для того, щоб дати можливість закінчити студії тим, що переселилися до ЗДА студентам УТГІ, але також і для того, щоб поширити свою наукову і академічну чинність та бути на довгий час джерелом науки і поступу для української спільноти, перебуваючої в ЗДА і Канаді. І коли УГА-УТГІ проіснували як високі школи 29 років в тяжких еміґраційних умовах, випускаючи сотні кваліфікованих працівників, то тут серед громадян українського походження українська політехніка сподівається найти належну підтримку для продовження своєї культурно-наукової чинності.

Високі школи не є заробковими підприємствами, із становища рахункового є установами дефіцитними, але з становища культури, науки і техніки є абсолютно конечними. Нації — народи без власних шкіл ніколи не визволяться ні економічно ні політично. І коли на терені ЗДА і Канади національні спільноти, менші чисельністю, можуть вдержати свої високошкільні установи, майже завдяки жертвенности власної національної спільноти, то було б великим і непростимим гріхом для української спільноти, коли б готова з великою і славною традицією єдина національна політехніка — УТГІ через байдужність або незрозуміння її ваги і значення мала б животіти чи навіть в найгіршому випадкові перестати існувати.

При заснованні УГА в 1922 р. до праці розбудови стали спільно всі ті нечисленні професори, студентство та українське суспільство і витримало національний іспит з найкращим і найславніщим успіхом.

Нині ситуація на культурно-науковому відтинку в українців по цей бік залізної заслони багато краща, як то було перед 30 роками. До праці в УТГІ могли би бути покликані велика кількість високошкільних педагогів фахівців УГА-УТГІ-вців, як також з інших українських високих шкіл (УВУ, УВЕШ) та місцевих сил.

Кадри студентства можуть поповнюватися щорічно новими, молодими абітурієнтами середніх шкіл.

Педагогічний персонал та співробітники УТГІ взяли на свої рамена цей тяжкий і відповідальний чин — відновити УТГІ і продовжувати працю. Склад робітників УТГІ не вічний і стало мінливий: одні відходять у вічність, а другі на їх місце приходять, але школа як установа несе полумя світла, науки і поступу вічно, не згасає і освітлює дорогу до кращого життя нації. Ми переконані, що наша спільнота в ЗДА і Канаді нас зрозуміє і змагання до організації і відновлення чинности УТГІ підтримає і морально і матеріяльно.

Проф. **Яків Моралевич,** (вр), Інж. **Сава Зеркаль** (вр), секр.

Ню Йорк, 1. лютого 1951.

U. T. H. I. in USA.
77 East 7 St., New York 3, N. Y.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС"!

ДЛЯ НАУКИ І НА РАДІСТЬ ДІТЯМ

(„Мій Приятель", журнал для українських дітей в Канаді й Америці, Винипеґ, Ман., річник 2-гий, 1950 р.)

Від часу, коли в січні 1949 р. появилося 1-ше число журналу для дітей „Мій Приятель" у Виннипезі, минуло два роки. Маємо знову комплет 10 чисел, що складаються на 2-гий річник. Зверхній вигляд і внутрішньо-ідейний зміст свідчать про серіозні зусилля редакції підняти якість журналу на вищий рівень, продовжуючи традицію таких заслужених дитячих періодиків, як „Дзвінок", „Світ дитини", „Дзвіночок" і „Малі друзі", що друкувались на українських землях і на скитальщині. Але своїм характером „Мій Приятель" найбільше наближається до кол. львівського „Нашого Приятеля", що звертав особливу увагу на релігійне виховання, вміло переплітаючи релігійні моменти з патріотичними. В річнику находимо матеріяли для дитячого читання на теми релігійні (15 заголовків), патріотичні (7), природничі (13), казки (5), оповідання з дитячого побуту (10), інформаційні статейки (4), матеріяли для пластунів, сценка на День Матері п. з. „Ангел на землі", а також гумор, загадки, уривки дитячих листів, фоторепродукції тощо. На окрему увагу заслуговує новий жанр: образкові оповідання з українською тематикою (комики), основані на минулих і сучасних історичних подіях („Малий герой", „Син отамана", „Малий повстанець"). Все це здебільша твори оригінальні, пера відомих письменників-педагогів, В. Радзикевича, І. Трешневської-Савицької, Р. Завадовича і ін., але попадаються і передруки з творчости Т. Шевченка, Б. Грінченка, І. Липи, М. Підгірянки, Езопа. Крім українських творів, „Мій Приятель" друкує також літературні матеріяли англійською мовою, серед яких на перше місце вибивається переклад захоплюючої повісти для молоді „Син України" і цикл гутірок про княжу добу України, „Дідусь розказує". Ілюстрації арт. маляря Мирона Левицького, видержані в стилі дитячого світовідчування, причиняються до естетичного вигляду журналу. Треба підкреслити чітку ідейність, виховно-моральне наснаження, а також естетизм і культуру мови більшости творів у складі цього річника.

В час теперішнього (сподіваємось, що тимчасового) застою на нашім видавничім ринку цей томик дитячої літератури — явище корисне і потішаюче. Не скажемо, що публікація без недотягнень, але ясно, що годі осягнути досконалість, коли головна увага видавництва спрямована на поборювання матеріяльних труднощів. Загал українських батьків у власному інтересі та в інтересі виховання своїх дітей повинен допомагати в-ву в його зусиллях, щоб 1) ніодна дитина не залишилась без рідного журналика і 2) щоб раз на завжди зникло явище „післяплатників", що є гробокопателями кожного видавництва.

Юрій Теодорович,
Шікаґо, Ілл.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

НОВИНА

Вже вийшла під фірмою Всегромадського Комітету для влаштування урочистостей в честь сл. п. Головного Командира УПА накладом В-ва МОЛОДЕ ЖИТТЯ в Мюнхені брошура ВОЛОДИМИРА ЯНОВА: **Шухевич-Чупринка — Людина і Символ.**

Замовляти можна в В-ві Молоде Життя — Мюнхен. В ЗДА прохають звертатися до представника В-ва на адресу:

M. Shlemkevych
347 Grier Avenue,
Elizabeth 2, N. J., U. S. A.

Ціна 50 центів. — Дохід призначений на вшанування постаті Головного Командира.

При замовленнях вище 10 прим., почту оплачує В-во.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в пятницю, 2. березня, в год. 8. ввечорі, в Укр. Нац. Домі, 216 Гренд вул. Проситься членів прибути, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Кіт, рек. секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14. лютого 1951 р. помер член 294 відділу У. Н. Союзу в Ровей, Н. Дж.,

СЕРГІЙ КУРИШКІН.

Покійний родився в місті Мінську, Білорусь в 1876 р. До Тов. Згода і УНС вступив в 1923 р. при заснуванні Тов. і був довгий час касієром та дбав про Товариство. Полишив у смутку жену Анну, 2 сини і 2 дочки та 3 внуки.

Похорон відбувся 16. лютого з карпат.-руської церкви св. Івана при участи родини, членів і знайомих на St. Gertrude Cemetery, Rahway, N. J. — В. Й. П.!

Я. Салій, секр.

Дня 16. лютого 1951 несподівано помер на серцевий удар

АНДРІЙ ЛЕСЮК,

довголітний член У. Н. С. і Тов. Любов, від. 45 у Филаделфії, Па.

Покійний походив зі села Рожнів, пов. Броди, Західна Україна. До У. Н. Союзу вписався 1916 р. Полишив у смутку жену, двох синів, три дочки, чотири внуки і сестру. Покійний був дуже спокійної вдачі та від народного обовязку ніколи не відмовлявся.

Похорон відбувся 21. лютого на укр. цвинтар Fox Chase, Pa. — В. Й. П.!

Микола Ю. Сеник.

ТАРЗАН, ч. 2540. Кричать за повітрям.

Коли д-р Френклин поволи підтягнув підойму до себе, почалася проба дістатися до внутрішнього світу Пелюсідару, положеного 500 миль під земною поверхнею.

„Сім миль на годину" — закликав Тарзан. — „Як груба є земська шкаралупа? — запитався він.

„406 миль" — відповів Френклин. „Якщо Перрі не помиляється, ми переб'ємо поверхню в 14 годинах". — На це сказав Тарзан: „Оксигену стачить нам тільки на 12 годин".

...За кілька годин Доріс сказала: „Я не можу віддихати".